

Francesco Luti

Escriptor i traductor

“Sitges m’ha donat l’energia justa”

JOAN TUTUSAUS

A principis del mes vinent es presenta a Florència “La goccia che scava” (La gota que excava), segona novel·la del l’escriptor, periodista i traductor italià Francesco Luti. Establert a Sitges des de fa uns quants anys, on va caure cercant tranquil·litat, Luti presentarà l’obra a la biblioteca Santiago Rusiñol el 21 de juny, mentre espera poder veure-la traduïda. Luti és, a més, el traductor a l’italià dels principals poetes espanyols de la segona meitat del segle XX.

Pregunta.- Ets traductor de poesia...
Resposta.- Sí, un gènere molt especial, que requereix molta atenció, i una traducció molt més lenta. Cal ser una mica poeta per captar certs matisos, i treballar molt respectant les mesures del poema original, la mètrica i el que el poeta ha volgut significar. Per traduir poesia has d’entrar en l’univers de l’autor, l’has de veure en pijama, llegir molt d’ell i la seva època, com es movia... M’ha passat molt que traduint poesia espanyola contemporània m’he submergit dins la personalitat d’un poeta: he estat una mica Gil de Biedma, Barral, Gimferrer... En cert sentit, és com la feina d’actor, però arriscant la paraula de l’original.
P.- Uns deuen costar més que altres.
R.- Sí, és interessant perquè de vegades et sents més pròxim, et cauen millor, i això et

permet aproximar-te més, malgrat que ets un professional que no has de tenir simpatia per cap. Però som humans.
P.- Què has traduït?
R.- Bàsicament, la poesia espanyola de la segona part del segle XX, que estava poc tractada a Itàlia. Havia anat fent antologies personals per una editorial de Florència, fins que es van unir totes en una gran antologia.
P.- Hi ha interès per la cultura espanyola a Itàlia?
R.- És difícil de contestar. Avui és complicat de publicar llibres, més fer poesia, i més de poesia traduïda que no siguin clàssics. L’interès cap a Espanya, però, és sempre viu. Per això, la poesia que he traduït era difícil que es traduís en el moment, quan Espanya vivia una dictadura, però hi ha tota una sèrie d’elements, com la metàfora, que fan d’aquesta poesia molt peculiar. D’entrada, això és difícil d’entendre pel lector o pel mateix traductor, amb referents molt diferents.
P.- Ets de Florència, però estàs a Sitges.
R.- Potser perquè Florència és la meva ciutat, on hi tinc les arrels, per què no tornar a posar arrels. Sitges ha estat un lloc fonamental, ja que amb 36 anys, en un moment clau de la meva formació d’escriptor, prendre la decisió de canviar la vida, venir aquí per concentrar-me més en la meva activitat, pot semblar molt arriscat. Vaig posar la fitxa a la ruleta a un sol número, però de vegades cal arriscar-se. Sitges és per a mi un lloc de l’ànima, on m’he retrobat a mi mateix i m’he

pogut seure a una cadira, que era allò fonamental.
P.- I a Itàlia no hi havia més llocs?
R.- En ser traductor de poesia espanyola, viure al lloc d’origen dels poetes ajuda, però per escriure la meva narrativa, que està contaminada per l’activitat de traductor, és important veure les teves arrels des de lluny. Per això, aquesta manera vulgar de promocionar Itàlia, deguda a determinats polítics, potser va ser un dels motius que marxés.
P.- T’allunyes per veure el bosc sencer...
R.- L’única manera que trobo d’aguantar a la meva ciutat és tornar-hi de tant en tant com a turista, el que ha fet que el matrimoni no se separés, diguem-ho així. Florència és una ciutat especial.
P.- Ja coneixíeu Sitges?
R.- Sí, hi havia estiuat a principis dels noranta.
P.- I vàreu venir buscant tranquil·litat?
R.- Sí, pot semblar un disbarat. Jo gairebé no surto, i a les hores que em moc és molt tranquil. He trobat la tranquil·litat interior, que és la més difícil. Sitges m’ha donat l’energia justa, i m’ha permès seguir creient en les tres o quatre coses en les que des de petit he cregut.
P.- Vàreu començar amb el periodisme de futbol...
R.- Sí, a la Toscana amb partit de províncies. Ja amb dotze anys escrivia narracions sobre futbol. I vaig començar amb el

periodisme esportiu, que et dona una capacitat d’escriptura immediata, diferent de l’escriptura pròpia, més meditada i lenta. Em va servir com a laboratori. Però vaig deixar el periodisme perquè em sentia més proper a la narrativa.
P.- I vàreu fer una novel·la.
R.- Sí, “Millepiedi”, que seria Centpeus, la vaig estar escrivint en cicles, durant tres estius a Irlanda. Vaig tenir bons mestres, l’escriptor Antonio Tabucchi o el meu oncle Giorgio, que em van donar bons consells, i encara recordo ara com m’aconsellarien. No hi ha més escoles d’escriptura que llegir i, sobretot, rellegir els clàssics.
P.- Uns clàssics que hem perdut...
R.- Sí. I hi ha autors com Dante que ens va avançar amb moltes coses, i a mi em dona elements per escriure.
P.- I ara, segona obra, “La goccia che scava”.
R.- Sí, que té molt a veure amb Espanya. És la història del fill d’un combatent de les brigades internacionals. No hi ha molta literatura sobre la guerra d’Espanya des del punt de vista italià, un parell de contes i poca cosa més. Jo volia mesurar-me amb la història, però m’interessava una història humana, que orfe de pare té la curiositat de descobrir per què el pare els ha deixat per combatre a una guerra que no era la seva. La novel·la obre el 1958, un any clau, a Espanya estava en l’autar-

quia, mentre a Itàlia comença el boom econòmic. Ell es trasllada a treballar a Barcelona, i coneix Goytisolo. El personatge l’invento, però el sento molt pròxim, jo també soc orfe, i entra en contacte amb els joves representants de l’Escola de Barcelona, Goytisolo, Barral, Gil de Biedma i Castellet, que per cert és amic meu. I és que la democratització cultural va arribar abans que la política gràcies a gent com ells, que també van permetre obrir un pont cultural i editorial amb Itàlia.
P.- Ficció i realitat...
R.- Sí, el més difícil ha estat reunir la documentació, que em servirà per la meva tesi, sobre el mateix tema. I quan la vaig reunir, també va ser difícil escriure-ho amb una escriptura original, en un idioma que expressés, per exemple, la presa del castell de Brihuega, l’únic moment que les forces italianes dels dos bàndols s’enfronten. La tensió lingüística va ser molt alta, però gràcies a viure fora l’he pogut fer.
P.- Te’l traduiràs?
R.- No, la traducció l’ha de fer una altra persona. I tindrà feina, perquè més que la trama és un treball gairebé obsessiu de llenguatge i muntatge.
P.- Has reescrit molt?
R.- He corregit moltíssim. Cada pàgina em costa un gran esforç.

CAVIHOUSE
CONSTRUCTORS

Serveis integrals
per a la construcció
des de 1972

**FEM QUE ÇADA PROJECTE,
SIGUI ÚNIC.**

CONSTRUCCIÓ / REFORMES / PROMOCIÓ
REHABILITACIÓ / OBRA NOVA

c. Sant Didac, 33 / 08870 Sitges, Barcelona / t. 938 944 189 / 649 332 664 / jmcarbonell@cavihouse.com / www.cavihouse.com